

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. Quid sit Usura, & quo jure prohibita?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

farium, ut vivat, vel libros emat, &c. nam huiusmodi expensas secundum rectam rationem tenentur parentes facere. Limitatur VI. Si filius iuravit se soluturum: nam tunc non poterit uti exceptione S. C. Macedoniani, sed tenebitur solvere, quando commodè poterit: quia omne iuramentum servandum est, quod sine peccato observari potest.

QUÆSTIO II.

Quid sit Usura, & quo Jure prohibita?

Usura variè
accipitur.

10. **U**Sura variè accipitur. Primò quidem, prout idem est, ac usus. Deinde pro commodo, sive fructu ex rei usu proveniente; prout Cicero *lib. de Senectute*, ait: *Terra nunquam sine usura reddit, quod accipit*. Denique sumitur Usura, ut idem est, ac lucrum ex mutuo; & alio nomine *Fœnus* dicitur: & in hoc sensu procedit præsens Quæstio de Usura. Quæ adhuc dupliciter accipi potest, nempe vel pro ipso lucro usurario; prout dicitur quis solvere Usuras: vel pro pacto, de lucro temporali supra sortem reddendo præcisè ratione mutui.

Usura,
quid?

11. CONCL. I. *Usura est lucrum immediatè ex mutuo proveniens*. Ita in re communis Doctorum, quamvis Usura hic sumatur pro ipso lucro usurario. Quòd si verò Usura accipiatur pro contractu usurario, tunc *Usura* aliud non est, quàm Mutuatio cum pacto expresso, vel implicito, recipiendi aliquid supra sortem ratione mutui.

Nomine lu-
cri usurarij,
quid intel-
ligatur?

12. Dicitur, *Usura est lucrum*. Ubi nomine lucri intelligitur quodlibet temporale, ac pretio æstimabile, quod ultra sortem mutuò datam accipitur, quasi ratione mutui ex obligatione debitum sit; sive deinde illud sit pecunia, sive frumentum, vel alia res pretio æstimabilis, aut etiam obligatio civilis quidpiam ex pacto seu debito sibi præstandi ratione mutui, v. g. rursum sibi mutuandi, apud se emendi merces, sibi vendendi, aut operas suas locandi, & huiusmodi. Uno verbo: *Lucrum usurarium est*, quidquid temporale, ac pretio æstimabile ultra sortem mutuò datam accipitur, quasi ratione mutui ex obligatione, seu pacto expresso, vel tacito, debitum sit; ut notat D. Thomas 2. 2. q. 78. art. 2. communiter receptus, & desumitur ex c. *Si fœneraveris*, & seqq. 14. q. 3.

Id debet
provenire
vi Mutui.

13. Dicitur ulterius, *immediatè*; id est, ex vi pacti mutuationis. Si enim Mutuatarius propriâ sponte aliquid tribuat, aut vicissim obsequium mutuanti præstare velit ex mera benevolentia, libera-

licite,

itate, sive gratitudine; aut ex spe aliciendi mutuam ad continuandum mutuam, non erit Usura, dummodo illud non exigatur tanquam debitum. Additur tandem, ex mutuo proveniens; quia Mutuum est unica veluti sedes Usuræ, c. 1. & seqq. 14. q. 3. Unde si quis lucrum acquirat ex Locatione, Conductione, & similibus Contractibus, Usura non committitur, quia tale lucrum non provenit ex Mutuo. Ut autem censeatur lucrum ex vi mutui provenire, requiritur, ut vel expressè vel tacitè Mutuator intenderit, Mutuatarium ex vi pacti mutuacionis obligare ad hujusmodi lucrum præstandum ultra sortem principalem.

14. CONCL. II. Usura rectè dividitur in expressam, & tacitam seu palliatam. Ita communis; & patet explicando terminos. Et quidem *Usura expressa* dicitur, quando expressè exigitur pretium pro mutuo: ut si quis dat mutuos centum florenos eo pacto, ut post annum reddantur sibi centum, & tot vel tot ultra. *Usura palliata*, tacita, seu virtualis est, quæ committitur in contractu Mutui, non formalis & expressi, sed alterius contractus nomine, ac specie, velut pallio occultati: ut si mercator ob solam dilationem solutionis pretij (secus, si ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, &c.) merces multò carius vendat; nam hoc in re aliud non est, quàm emptori mutuam dare pecuniam, post aliquod tempus cum auctario recipiendam; quod reprobatur c. In civitate, de Usuris. Aliud exemplum Usuræ palliatæ habetur in contractu Mohatræ, de quo num. 26. & 27.

15. CONCL. III. Usuræ non tantum Jure humano Ecclesiastico, sed etiam Divino sunt prohibitæ. Ita unanimis Catholicorum Doctorum; & habetur apertè in Jure Canonico, quod non solum Usuras sub gravissimis pœnis prohibet, sed etiam cap. Super eo, de Usuris, expressè dicit, quòd *Usurarum crimen utriusque Testamenti pagina detestetur*. Quinimò pertinaciter asserens, exercere Usuras non esse peccatum, veluti hæreticus est puniendus, Clem. un. de Usuris. Porro, quòd Usuræ etiam Jure Divino sint prohibitæ, clarè desumitur ex S. Scriptura. Nam Levitici cap. 25. dicitur: *Ne accipias usuras ab eo, nec amplius, quàm dedisti*. Et infra: *Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram*. Item Ezechielis cap. 18. Prophetæ inter peccatores numerat *ad usuram dantem, & amplius accipientem*. Et Lucæ 6. ait Christus: *Benefacite, & mutuum date, nihil inde sperantes*, & alibi.

16. Dices I. Christus in parabola Patrisfamilias peregrè proficiscens, ut habetur Luca 19. servis suis talenta dedit ad nego-

Usura x-
picta, &

Usura pal-
liata, seu
virtualis,
quid?

Usuræ sunt
prohibitæ
Jure tum
humano,
tum Divino.

Solvitur pa-
rabola Pa-
trifamilias.

tiandum, & servo nequam, recondenti pecuniam in sudario, exprobravit, eumque gravissimè puniri præcepit, quòd pecuniam suam non dederit nummularijs, hac additâ causâ: *Et ego veniens cum usuris exegissem eam*; ergo non est intrinsicè malum, aut lege Divinâ prohibitum, accipere Usuras pro pecunia mutuata. Respondendo consequentiam: quia, ut communiter respondent Doctores cum D. Thoma 2. 2. q. 78. art. 1. Usura ibi metaphoricè sumitur pro augmento & supererescencia bonorum spiritualium, seu pro bona applicatione talentorum naturalium nobis à Deo concessorum: hanc enim à nobis Deus exigit, volens, ut de die in diem in bono proficiamus; siquidem in via Dei non proficere, deficere est.

Deus, an
concesserit
Judæis ex-
ercere Usu-
ras?

17. Urgebis. Deus olim Judæis concessit Usuras exercere, Deuter. 23. dicens: *Non fœnerabis fratri tuo ad usuram, sed alieno*; ergo Usuræ non sunt intrinsicè malæ, neque prohibitæ. Respondent aliqui cum D. Thoma *loc. cit.* Judæis fuisse olim concessum exercere Usuras erga alienigenas, non tanquam licitum, sed permissivè ad evitandum majus malum, ne scilicet à suis fratribus Usuras acciperent; cum fuerint multum avaritiæ dediti.

Alia respon-
sio, & me-
hor.

18. Alij verò dicunt, & quidem melius, Judæis fuisse licitum exercere Usuras erga Gentiles, eo modo, quo eisdem concessum fuit *Exod. 12.* ut Ægyptios spoliarent valis argenteis, & aureis, ac vestibibus sibi commodatis: quatenus nempe Deus, qui est universorum Dominus, dedit Judæis dominium in bona Ægyptiorum injustè se gravantium, ac in alia bona Gentilium, utpote hostium suorum, quos proinde justè poterant spoliare rebus suis, & has ratione Mutui dati sibi acquirere, utpote jure domini à Deo sibi concessi jam suas. Unde sicut Judæi, spoliando Ægyptum, non commiserunt furtum; ita nec commiserunt Usuram, accipiendo fœnus pro mutuo ab Infidelibus: cum utrobique acceperint id, quod suum erat autoritate Divinâ.

Usura etiã
Iure naturali
illicita est.

19. CONCL. IV. Usura etiam Jure naturali illicita est, & prohibita. Ita Doctores Catholici communiter. Ratio est: quia accipiendo Usuram pro rebus usu consumptibilibus, puta pro vino, oleo, pecunia &c. mutuo datis, vel venditur id, quod non est suum, vel eadem res bis venditur: atqui utrumque est injustum, & Juri naturali repugnans, cum in contractibus humanis requiratur æqualitas dati & accepti; ergo. Major declaratur: quia mutuans alteri centum florenos, vel centum modios tritici, transfert dominium pecuniæ vel tritici in alium, ac tantundem suo

suo tempore recepturus est; & sic est æqualitas. Si autem post annum ultra hanc sortem exigat quinquaginta alios florenos, vel vendit, aut sibi restitui vult eandem rem bis; vel vendit, quod amplius non est suum, cum dominium Mutui transferit in Mutuatarium. Atqui utrumque horum repugnat Juri naturali; ergo.

20. Nec potest dici, quod pro usu fortis, v. g. pecuniæ, vel Solvitur in-
stantia. tritici, possit peti lucrum; prout fit in Locatione. Nam contra est. Usus, seu utilitas rei, pertinet ad dominum: sed Mutuatarius est dominus rei mutuatæ, ut patet ex dictis; ergo ad Mutuatarium pertinet etiam usus rei mutuatæ, & non ad mutuantem: & consequenter hic ratione usus concessi non potest licite & juste quidpiam exigere ultra sortem principalem, cum usus rei non amplius sit suus.

21. Neque obstat adductum exemplum de contractu Locationis, cum sit maxima disparitas inter contractum Mutui, & Locationis. Nam in hoc contractu Locator manet dominus rei locatæ, & consequenter utilitas ex re sua à Conductore percepta etiam ipsum respicere debet: secus fit in Mutuo, ubi ex meo tuum fit. Præterea Locatio est talium rerum, quæ permanentes usum & utilitatem afferunt: pecunia autem ex sua natura sterilis est; unde maxime præter naturam est, ut in fœnore nummus nummum pariat. Disparitas
magna in-
ter Contra-
ctum Loca-
tionis, &
Mutui

Sed dices. Remutuare, est pretio æstimabile; ergo etiam mutuare: & consequenter licite pro hoc exigitur aliquid ultra sortem. Antecedens probatur. Mutuare cum pacto remutuandi, est usurarium, ut dicitur *num. 12. & n. 25.* sed non esset usurarium, nisi istud esset quid pretio æstimabile; ergo. Resp. distinguendo antecedens: Remutuare, est pretio æstimabile pro parte remutantis, quasi iste pro actu remutationis à se factæ (etiam secluso damno emergente, & lucro cessante &c.) licite possit pecuniam exigere, negatur. Remutuare, est pretio æstimabile pro parte recipientis, sive habentis alterum sibi ex pacto prævio obligatum ad remutuandum suo tempore, conceditur quidem antecedens cum sua probatione, sed negatur consequentia.

22. CONCL. V. Usurarius non comparat dominium rei per Usuram acceptæ. Ita communis. Ratio est: quia deest titulus, sive iusta causa usuras accipiendi: atqui sine iusto titulo rerum dominia non transferuntur; ergo. Usurarius
non com-
parat domi-
nium rei
usurariæ.

Rrr 2

23. Hoc

Quid de
pecunia u-
suraria?

23. Hoc tamen intelligendum, nisi pecunia usuraria cum alijs iuste acquisitis permixta fuerit, ut amplius discerni non possit: nam tunc per accidens, seu iure permixtionis efficeretur sua, arg. l. Si alieni, ff. de Solutionibus: qua de causa etiam pecunia furtiva, alteri pecuniæ propriæ permixta, efficitur recipientis, ut alibi (a) dictum. Veruntamen hoc dominium est duntaxat imperfectum, & cum obligatione tandundem restituendi, quantum quis per furtum vel usuras acquisivit, non obstante dictâ commixtione.

Pœnæ Usu-
ratorum.

24. CONCL. VI. Pœnæ Usurarium variæ sunt in Jure statutæ. I. Notoriè Usurarius est ipso Jure infamis. c. Infames 3. q. 7. II. Usurarius notorius non est admittendus ad Communionem Altaris, id est, sumptionem sacræ Eucharistiæ; neque ejus oblationes accipiendæ sunt, neque ipse mortuus Ecclesiasticæ Sepulturæ tradi debet. III. Testamentum, & quævis alia ultima voluntas Usurarij manifesti, ipso jure irrita est, nisi ante mortem restituerit, quæ per usuras acquisivit, vel de eorum restitutione idoneam cautionem, per pignora videlicet, aut fidejussores, dederit; prout habetur c. In omnibus. de Usuris, juncto cap. 2. eod. in 6.

QUÆSTIO III.

An Pactum mutuandi &c. Contractus Mohatra, & Montes Pietatis contineant Usuram?

An sit Usu-
ra, mutuare
cum Pacto
mutuandi
&c.

25. **Q**Uæritur I. Utrum sit Usura, mutuare cum pacto, atque obligatione, ut mihi vicissim mutuës, aut certum officium conferas, vel ut ex mea officina, quæ tibi opus sunt, emas, & hujusmodi? Resp. Si talia dentur solummodo ex titulo remunerationis, aut si quis det mutuò ob speratam hujusmodi remunerationem, secluso alio pacto, non est Usura; secus dicendum, si ejusmodi obligatio remunerandi, officium conferendi, vel apud se merces emendi &c. in pactum deducatur; idque tanquam debitum exigatur. Patet hoc ex dictis Quæst. præced. num. 12. estque communis Doctorum. Unde Innocentius XI. hanc inter alias, ordine 42. Propositionem damnavit: *Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigatur tanquam ex benevolentia, & gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam ex justitia debitum.* Hæc, inquam, Propositio est falsa & damnata.

26. Quæ-